

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені ІГОРЯ
СІКОРСЬКОГО»

"Навчально-науковий видавничо-поліграфічний інститут"
Кафедра графіки

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри графіки

Оляніна С.В.

(підпис) (ініціали, прізвище)

“ ___ ” _____ 2023р.

Дипломна робота

на здобуття ступеня бакалавра

зі спеціальності (спеціалізації) 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»

на тему: *Художньо-технічне оформлення та поліграфічне виконання
новели Василя Стефаника "Марія"*

Виконала: студентка 4 курсу, групи СГ-92

Сапсай Вероніка Ігорівна _____

Керівник: *ст. викладач кафедри графіки,*

Кузіна Ольга Юрійівна _____

Рецензент

_____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали) (підпис)

Засвідчую, що у цій дипломній роботі
немає запозичень з праць інших авторів
без відповідних посилань.

Студентка _____

(підпис)

Київ – 2023

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Інститут/факультет: *Видавничо-поліграфічний інститут*

Кафедра *графіки*

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Спеціальність (спеціалізація) *023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»*

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри графіки

_____ Оляніна С.В.

(підпис) (ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ
на дипломну роботу студентці
Сапсай Вероніці Ігорівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: ***Художньо-технічне оформлення та поліграфічне виконання новели Василя Стефаника "Марія"***

керівник роботи *старший викладач кафедри графіки Кузіна Ольга Юріївна*
затверджені наказом по університету від «__»____ 2023 р. №_____

2. Термін подання студенткою роботи _____

3. Зміст дипломної роботи: *розробка художньо-технічного оформлення новели «Марія» Василя Стефаника. Застосування набутих навичок під час навчання виконання макету книжкового видання*

4. Вихідні дані до роботи: *формат видання 60x84/16, обсяг 40 ст., офсетний друк.*

5. Орієнтовний перелік графічного (ілюстративного) матеріалу: *обкладинка, титул, авантитул, шмуцтитул, текстовий блок, загальна кількість розворотів – 21.*

6. Дата видачі завдання *__ жовтень 2022 року*

Календарний план

№	Найменування дій	Термін дій
1.	Вибір та затвердження теми	
2.	Формулювання та затвердження завдання	
3.	Виконання розділу 1, проведення досліджень галузі проектування, художнього конструювання, оформлення і ілюстрування книг для дорослої вікової категорії, перевірка його керівником.	
4.	Виконання розділу 2, опрацювання та викладення результатів досліджень, виготовлення макету видання, оригіналів елементів зовнішнього і внутрішнього оформлення перевірка його керівником	
5.	Виконання розділу 3, технологічні етапи виготовлення запропонованого видання перевірка його керівником	
6.	Оформлення та завершення дипломної роботи	
7.	Надання дипломної роботи (електронний варіант) відповідальному за організацію дипломного проектування на кафедрі графіки для перевірки на наявність плагіату	
8.	Остаточна перевірка дипломної роботи керівником, надання відгуку	
9.	Попередній захист	
10.	Рецензування	
11.	Надання роботи відповідальному за організацію дипломного проектування на кафедрі графіки (друкований варіант)	
12.	Захист дипломної роботи на засідання ЕК	

Студентка _____ *В. І. Савсай*

Керівник роботи _____ *О. Ю. Кузіна*

РЕФЕРАТ

Для дипломного проекту було обрано новелу Василя Стефаника «Марія».

Головною метою було зобразити тему війни в художній інтерпретації автора, водночас привертаючи увагу читача до української історії. Ця тема є важливою для дослідження, оскільки демонструє циклічність історії України – сучасне переплітається з минулим.

Візуальний концепт базувався на чорно-білих тонах для підкреслення трагічного стану зображуваного у творі.

Формат видання 60x84/16, у міліметрах 175×145, гарнітура – Palatino, основний кегль – 10 pt.

У першому розділі «Аналіз оформлення книжкової графіки» було розглянуто типологію книжкової ілюстрації, зокрема особливості оформлення української книжкової графіки 1 пол. ХХ століття. Також у цьому розділі був проведений художній аналіз попередніх видань творів Василя Стефаника.

Другий розділ «Проектування та художньо-технічне оформлення новели В. Стефаника «Марія»» містить інформацію про методи створення ілюстрацій, а також створення і оформлення макету.

У третьому розділі «Розробка технологій виготовлення видання» була описана технологічна карта додрукарського та друкарського процесів. Також у розділі розміщено дані щодо класифікації видання за Держстандартом, зокрема наведено список використаних програм та приладів.

Під час створення дипломної роботи було вироблено оригінальне художнє видання для дорослої аудиторії та дітей старшого шкільного віку.

ABSTRACT

Vasyl Stefanyk's novella "*Maria*" has been chosen as the object of the research.

The primary aim is to portray the topic of war in the author's artistic interpretation, simultaneously drawing the reader's attention to the history of Ukraine. This topic is important for research as it demonstrates the cyclicity of Ukrainian history – the present is intertwined with the past.

The visual concept is based on black-and-white tones to highlight the tragic state depicted in the work.

The format of the publication is 60x84/16, 175x145 in millimeters, the headset is Palatino, the main font size is 10 pt.

In the first section "Analysis of book graphic design", the typology of book illustration, in particular the peculiarities of the design of Ukrainian book graphics of the 1st half of the 20th century, was overviewed. In this section, an artistic analysis of the previous works by Vasyl Stefanyk is carried out.

The second section "The Planning and Artistic and Technical Design of V. Stefanyk's Novella "*Maria*" contains information on the methods of creating illustrations, as well as the creation and design of the layout.

In the third section "The Development of Publication Production Technologies", the technological map of preprinting and printing processes is described. In addition, in this section, data on the publication's classification according to the State Standard, including a list of used programs and devices, can be found.

While working on the bachelor's paper, an original artistic publication for the adult and senior school age was developed.

ЗМІСТ

ЗМІСТ	7
ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ОФОРМЛЕННЯ КНИЖКОВОЇ ГРАФІКИ	
1.1. Особливості оформлення книжкової ілюстрації.....	9
1.2. Особливості оформлення української книжкової графіки 1 пол. XX ст.....	14
1.3. Аналіз художнього оформлення попередніх видань Василя Стефаника ...	22
Висновки до розділу 1	28
РОЗДІЛ 2. ПРОЕКТУВАННЯ ТА ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ НОВЕЛИ В. СТЕФАНИКА «МАРІЯ»	
2.1. Художня концепція.....	30
2.2. Формат видання та його призначення.....	31
2.3. Структура та верстка видання.....	31
2.4. Опис та характеристика ілюстративного матеріалу	35
Висновки до розділу 2.	39
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ТЕХНОЛОГІЙ ВИГОТОВЛЕННЯ ВИДАННЯ	
3.1. Аналіз вихідних даних для проектування	41
3.2. Розробка конструкції видання	44
3.3. Проектування комплексного технологічного процесу	44
3.4. Розробка блок-схеми технологічного процесу	45
3.5. Маршрутно-технологічна карта.....	46
Висновки до розділу 3	51
ВИСНОВКИ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	53

ВСТУП

Новела “Марія” Василя Стефаника висвітлює тему України в період Першої світової війни. Це історія про долю української матері та боротьбу за незалежність. Під час створення ілюстрацій важливо було передати та зберегти стан екзистенціалізму. Автор в експресіоністичній манері передає тогочасні події та емоційний стан головної героїні, які фатально перекликаються із сьогоденням.

Актуальність дослідження: новела є актуальною для сьогодення України, оскільки описує тему війни, історія повторюється, сучасне переплітається з минулим, тому читач зможе рефлексувати над прочитаним.

Мета дипломної роботи: розробити сучасне видання новели з власною художньою інтерпретацією.

Об’єкт дослідження: оформлення української книжкової графіки 1 пол. XX століття.

Предмет дослідження: художньо-технічне оформлення видання з підкресленням розробки ілюстративного матеріалу.

Задачі дослідження:

- проаналізувати особливості оформлення книжкової ілюстрації;
- проаналізувати особливості оформлення української книжкової графіки 1 пол. XX століття;
- виконати художній аналіз попередніх видань В. Стефаника;
- розробити оригінальні ілюстрації з виправданим поданням;
- створити оригінал-макет видання.

Методи дослідження:

Аналітичний метод дослідження матеріалу дав змогу вивчити загальні тенденції оформлення літературно-художніх видань та особливості оформлення української книжкової графіки 1 пол. XX століття. Порівняльний аналіз був використаний для визначення оптимального подання ілюстративного матеріалу.

РОЗДІЛ 1

АНАЛІЗ ОФОРМЛЕННЯ КНИЖКОВОЇ ГРАФІКИ

1.1. Особливості оформлення книжкової ілюстрації

Книга завжди була духовною потребою людства. Вона вбирає в собі синтез роботи великої кількості спеціалістів – редактора, коректора, верстальника, графічного дизайнера та, зокрема, художника-ілюстратора. Залежно від виду видання, до створення книги можуть також бути залучені фотографи, перекладачі. Це далеко не всі спеціалісти, які відповідають за створення макету книги, а лише деякі з основних фахівців, проте у цьому розділі буде розглянута роль саме художника-ілюстратора книги.

Протягом своєї історії ілюстрація демонструвала та відображала різні історичні події, які, зокрема, стосувалися соціальних, політичних тем, тобто ілюстрація володіє певною культурною позицією у соціальному громадському житті.

Рисунок 1.1.1. Книжкова обкладинка. Літерація, ілюстрація. Петро Холодний (син), 1932, Калиш

Окрім цього, ілюстрація охоплює різну вікову категорію і може містити різні сенси: навчальні, розважально-естетичні. Форма ілюстрації виправдана її функцією.

Книжкова ілюстрація є невід'ємною частиною культурно-соціального простору, графічного мистецтва, вона доповнює, пояснює сюжет книги.

Основним завданням художника-ілюстратора є відображення змісту та ідейного задуму книги за допомогою низки художніх елементів. Стиль подання ілюстративного матеріалу може базуватися на психологічно-емоційній експресії або бути поданим схематично з певними символами. У результаті авторська художня мова у вигляді поєднання композиції форми та лінії (тощо) контактує з читачем, що власне може навіювати й створювати нові розуміння певного твору.

Умовно книжкову графіку можна поділити на дві категорії. До першої категорії «оформлення книги» належать шрифти, композиційні рішення щодо структури та оформлення текстового блоку, зовнішнє і внутрішнє оформлення декоративними елементами книги. До другої частини «ілюстративний матеріал» належать самі ілюстрації різних видів (фото чи малюнки). Їхня мета полягає у візуальному розкритті літературно-текстового змісту.

Необхідно зазначити, що до вказаних умовних категорій можуть бути залучені не лише художники-ілюстратори, а й інші спеціалісти, відповідно до типу видання чи жанру, оскільки межа між поділом дуже тонка та відносна.

Ілюстрації можна поділити на дві групи – науково-пізнавальні та художньо-образні.

Призначення науково-пізнавальних ілюстрацій полягає у зображенні наукових понять і термінів. Зокрема це різні таблиці, плани, креслення та географічні карти, що систематизують та допомагають полегшити сприйняття наукового матеріалу.

Також до такого виду ілюстрацій належать зображення схем: діаграми, карто-схеми, картограми. Мета візуального використання різних видів схем для ретельнішої та детальнішої демонстрації сутності поняття, явища, структури або будови певного об'єкта. Зокрема у випадку зображення більш деталізованих та

складних об'єктів використовують безпосередньо фотографії, бо малюнок схеми вже відповідно не є актуальним у такому використанні.

Такий вид ілюстрацій при правильному використанні (зокрема і у літературних творах) здатний розкрити для читача, окрім наукових даних, технічних знань, широкий спектр емоцій. У зв'язку з цим науково-технічні ілюстрації можуть продемонструвати зміст видання досить різнобічно.

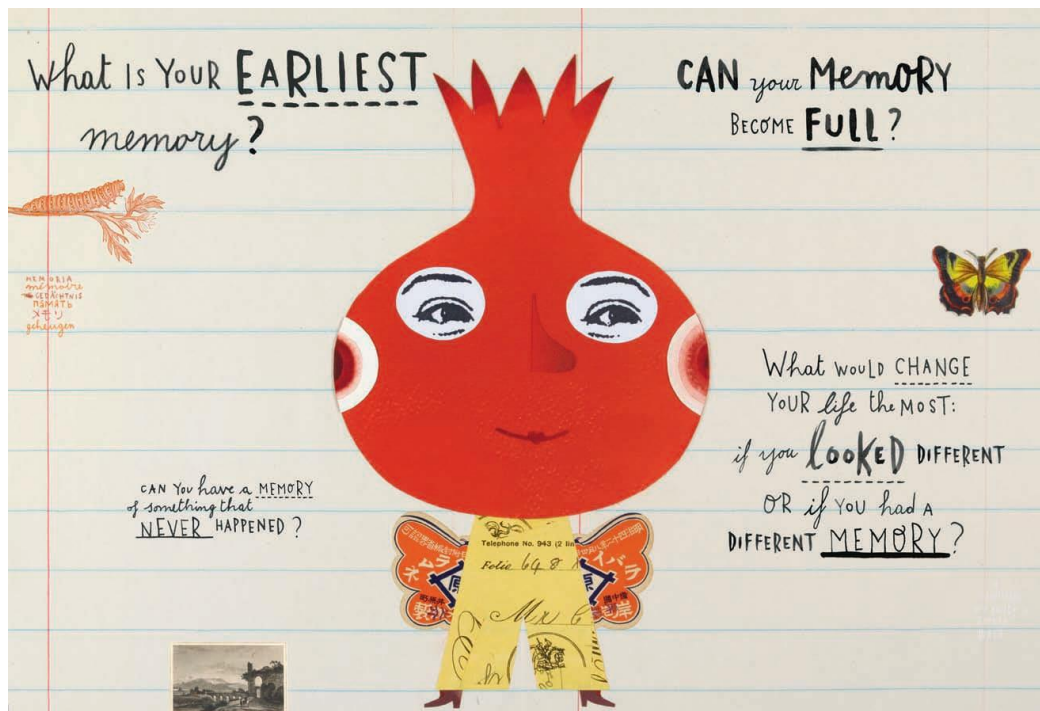
Рисунок 1.1.2. Приклад фотоілюстрації у літературно-художньому виданні. «One Road» Kazuo KITAI

Щодо художньо-образних ілюстрацій, то вони передають та відображають текст автора за допомогою різних елементів образотворчого мистецтва. У цьому випадку художник-ілюстратор доповнює та створює певний емоційний стан відповідно до жанру літератури. Його завдання полягає у розкритті та відтворенні змісту, проте важливим є не порушувати чи змінювати зміст літературного твору. Художник може інтерпретувати літературні образи через призму авторського бачення та одночасно допомагати читачеві візуально сприймати той чи інший літературний твір.

Важливою частиною макету книги є обкладинка видання. Ця невід'ємна частина книги є по суті найголовнішим елементом, який привертає увагу потенційних читачів як на сайтах онлайн-магазинів, так і у звичайних книгарнях.

Обкладинка книг художньої літератури для дитячої та дорослої вікової категорії є вирішальною точкою продажу. Ілюстрація, що представлена на обкладинці, формує загальне уявлення про книгу, відповідно визначає коло зацікавленої аудиторії.

Світ видавничої справи здебільшого зосереджував увагу саме на матеріальній книзі, проте з подальшим розвитком технологій відбувається витіснення новими сучасними платформами. У зв'язку з цим художники книги створюють сучасні формати видань відступаючи від стандартних структур, активно підкреслюючи межу від цифрової версії, пропагуючи та підтверджуючи той факт, що книга як артефакт безумовно продовжить своє існування в тій чи іншій формі.

Рисунок 1.1.3. «Велика втеча Цибулинки», текст та ілюстрації Сари Фанеллі, опубліковано в Phaidon, 2012

Наприклад, цікава конструкція видання представлена в авторській книзі Сари Фанеллі (Sara Fanelli). Ілюстраторка розширює формат і стандарти, пропонуючи юним читачам цікаву тактильну взаємодію з книгою. Дитина може буквально поступово відривати з перфорованими лініями сторінки книжки,

стежачи за пригодами Цибулинки, яка намагається втекти від сковорідки. Авторка демонструє поступове мудрішення свого вигаданого персонажа, водночас змушуючи дітей задуматися над певними філософськими питаннями.

Ідею книги, що «зникає», Сара Фанеллі описує так: «Прочитана книжка вже не така, якою вона була на початку читання. Мене це справді надихнуло. Мені подобається досліджувати, що можна робити з формою книжки».

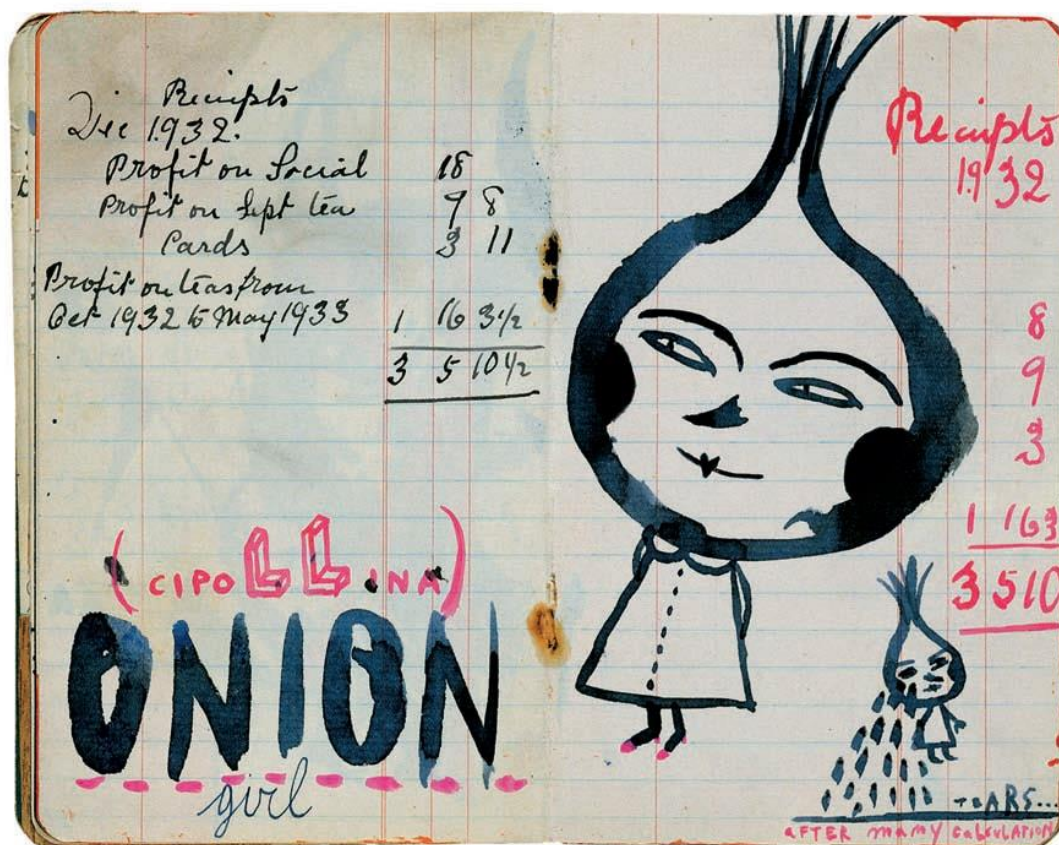

Рисунок 1.1.4. «Велика втеча Цибулинки»,
 «Часом я думаю, що часом я існую» – Сара Фанеллі, опубліковано в Tate
 Publishing, 2007

1.2. Особливості оформлення української книжкової графіки

1 пол. XX ст.

Українська книжкова графіка на початку минулого століття формувалася в складних умовах та пережила різні історичні події, які безпосередньо впливали на її розвиток: Перша світова війна, розпад російської імперії, незалежність Української Народної Республіки та прихід радянської влади. Незважаючи на велике історичне потрясіння, українське мистецтво жило і розквітало, боролось за свою автономію.

Також у книжковій графіці активно віддзеркалились загальні мистецькі течії, які відбувалися у Європі, до них належать: модерн, футуризм, кубізм, символізм, авангард, експресіонізм, ар-деко тощо. Простежується активна взаємодія національного із зарубіжним, новітнього з традиційним, класичним. У процесі розвитку важливою і невід'ємною складовою було національне мистецтво і традиційні мотиви. Художники-модерністи зосередили свої зусилля на створенні національної художньої школи.

Усі ці фактори загалом створили міцну самобутню українську графіку, до якої зокрема належить книжкове мистецтво.

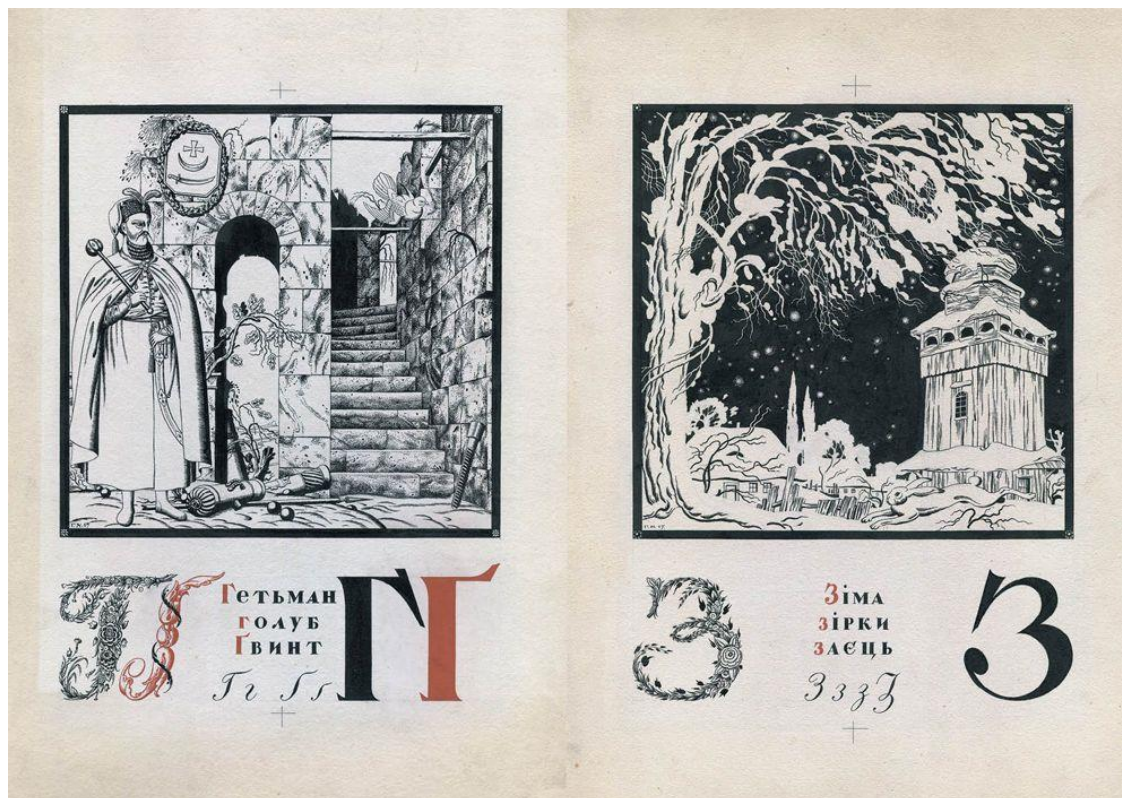
Митці ставлять перед собою мету передати та висловити через художню форму безліч задач: як безпосередньо художніх, так і суспільно-політичних. Фактично графіка набула форми інструменту для вираження та порушення соціальних питань.

Обличчя української книжкової графіки представлене багатьма талановитими та визначними майстрами. Насамперед варто відмітити важливе значення у національному мистецтві творчості Георгія Нарбута (1886-1920). Художник надихався українською графікою XVII–XVIII ст., рукописами, стародруками і давнім українським малярством. Згодом його талант трансформувався в оригінальний творчий доробок. Художній спадок Г. Нарбута підніс на новий рівень українське книжкове мистецтво.

Цілісність ілюстрацій, шрифтів та самого змісту книги акцентують увагу

на гармонії стилю художника. Вишукане поєднання усіх складових книги: технічної і художньо-дизайнерської частин, виголошують важливість принципу архітектурної побудови книги, що є єдиним цілим художнім організмом.

Великим здобутком творчості Георгія Нарбута є «Українська абетка». У цій роботі помітно підкреслюється витончена гра рисунку з кольором. Прослідковується поєднання гумору з графічною мінімалістичністю, простотою. Відчутний вплив західноєвропейської та української мистецьких шкіл шрифту та друкованої книги.

Рисунок 1.2.1. Фрагмент з «Української абетки» Г. Нарбута

Художник майстерно відображає елементи української культури (народної творчості, історії). В абетці зображені козак Мамай, геральдичне дерево, також можна помітити постать гетьмана та вченого. Усі елементи безумовно та прямо підкреслюють національну основу шедевр української графіки.

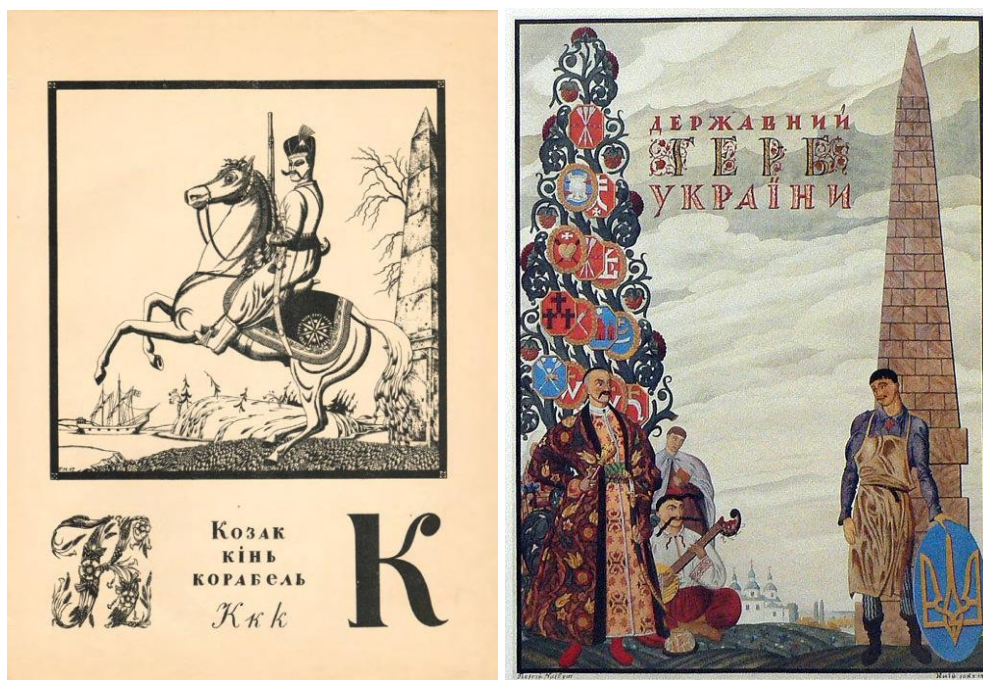

Рисунок 1.2.2. Фрагмент з «Української абетки» Г. Нарбути

Цікавим представником української книжкової графіки також вважається Михайло Жук (1883-1964). Його художня діяльність позитивно вплинула на подальший розвиток мистецтва України на початку ХХ століття. Майстер демонстративно поєднував стильові напрями того періоду з традиційним орнаментально-декоративним стилем, у його роботах гармонійно співіснували модерн та українські мотиви. М. Жук шукав національні витoki в загальноєвропейській художній течії графіки. Це яскраво продемонстровано у виданні «300 найкращих українських пісень» 1904 року.

У художній спадщині художника виняткове місце займають дитячі видання. Окрім графіки, живопису і викладання, М. Жук писав вірші. Він оформлював свої літературні твори власними ілюстраціями. Популярність здобули такі збірки: «Ох», «Казки», «Дрімайлики», «Пухирики» та «Дітям України».

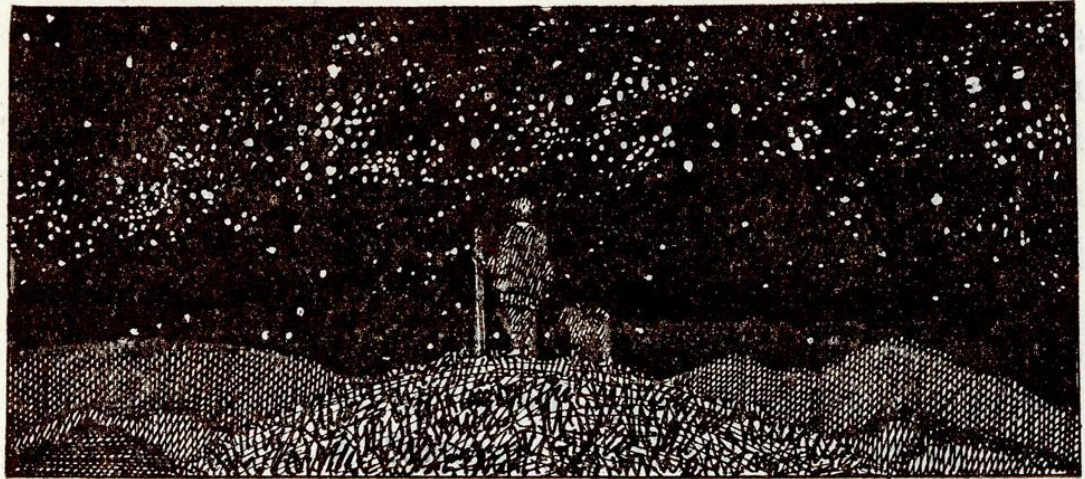

Крім цього, мисткиня створила малюнки до таких книжок як: «Нашим найменшим» (ранній період творчості, 1915-1917 рр., видання складалося з 37 випусків та 608 ілюстрацій), «Народна читанка» (1916 р.), «Перша читанка» (1920 р.), «Друка читанка» (1923 р.), видання В. Стефаніка (1917 р.), видання О. Вальда «Зоряний хлопчик» (1920 р.).

Значним внеском Олени Кульчицької в українську книжкову графіку стала робота над створенням ілюстрацій до книги «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського. Цей «безсмертний» твір був проілюстрований багатьма майстрами української графіки, зокрема Михайлом Жуком, Іваном Філоновим, Любомиром Приймою та іншими.

Історія створення видання досить цікава. Над його реалізацією, окрім Кульчицької, працювали й інші художники: Юліан Буцманюк (робота над початковими літерами), Іван Крушельницький (мав виконати кінцівки та заставки). Проте спеціально створена комісія під тиском більшовицької влади завадила майстрам зробити художнє оформлення, причиною заборони назвали «надмірну стилізацію». Заключно обкладинку виконав Антон Серета, обкладинку О. Кульчицької натомість прибрали.

Ілюстрації художниці відтворюють природу Карпат, пейзажі та краєвиди села. Вона змогла з етнографічною точністю відтворити у роботах національний одяг та деталі інтер'єру. Крім того, вражає те, як завдяки одній чорній лінії вдалося передати стан твору, емоції в малюнках.

... розстелилося небо, ця полонина небесна.

Палама зверталася до неї, до тої самотної душеньки мужа...

*Рисунок 1.2.5. Ілюстрації О. Кульчицької з книги «Тіні забутих предків»,
1929 рік*

Згодом видання було репресоване та заборонене. У Львівській національній науковій бібліотеці імені В. Стефаника збереглися два примірники 1929 року. У першому виданні зіпсовано та подряпано ножицями передмову автора, в іншому – прізвище редактора закреслене чорнилом.

Безумовно варто згадати вплив школи Бойчуків на загальні тенденції української графіки 1 пол. ХХ століття. Окрім малярства, художники також займалися графікою. Чимало здобутків вони мають у книжковій графіці.

Іван Падалка – один з найкращих графіків школи Бойчука. У 1917 році, після закінчення навчання у Київському художньому училищі, він вступив до Української академії мистецтв, де і познайомився з Михайлом Бойчуком і став

його учнем. Варто зазначити, що досвід роботи у графічному мистецтві Падалка отримав ще з часів навчання в училищі, коли активно займався графікою і оформлював дитячі книжки. Також у цей період брав участь у виставках закладу і демонстрував творіння у колі художників, група яких називалася «Вінець».

У період здобуття освіти у студії Бойчука в Українській академії мистецтв він займався оформленням святкових колон до революційних свят. Іван Падалка разом з молодшим братом Михайла Бойчука Тимком Бойчуком проілюстрував дитячу збірку «Барвінок». На замовлення Державного видавництва України зробив серію ілюстрацій до збірки під назвою «Казки».

Рисунок 1.2.6. І. Падалка та Т. Тимчук, ілюстрація, 1919 рік

До книжкових ілюстрацій Падалки належать: «Енеїда», «Легенди Татр», «Небіж Рамо», «Черниця», «Кобзар», «Слово о полку Ігоревім». До інших графічних робіт входять: «Вантажники», «Несуть товариша», «З поля», «Пастушок», «Селяни», «Повстанці», «Портрет Григорія Сковороди», «Червона кіннота».

Також до талановитої плеяди художників-графіків школи Бойчука можна додати Роберта Лісовського. Художник займався як книжковою, так і станковою графікою. У 1922 році вийшло третє видання збірки Павла Тичини «Сонячні

кларнети», у якому були ілюстрації Лісовського. Крім того, художник створив ілюстрації до збірки віршів Олега Ольжича «Вежі», яка була видана у Празі у 1940 році, та намалював обкладинку українського часопису «Визвольний шлях» (був заснований у Лондоні у 1948 році).

Рисунок 1.2.7. Ілюстрація Р. Лісовського, 1922 рік

Рисунок 1.2.8. Ілюстрація І. Падалки

*Рисунок 1.2.9. Ілюстрація Р. Лісовського до збірки віршів Олега Ольжича
«Вежі», 1940 рік*

1.3. Аналіз художнього оформлення попередніх видань Василя Стефаника

У цьому розділі розглянуто декілька прикладів видань Василя Стефаника минулих років.

Перше видання – це «Вечірня година» (Київ «ВЕСЕЛКА» 1991 рік), яке доповнене малюнками визначного графіка Василя Касіяна (1896-1976 рр.). У цій книжці зібрані оповідання, які присвячені селянським дітям, їхнім проблемам та переживанням. Ілюстрації кольорові, передають непросту долю зростання українських дітей початку минулого століття.

Видання :

- призначене для дітей молодшого та середнього шкільного віку;
- містить 34 сторінки, тому не має твердої палітурки.

(Відповідно видання не може бути придатне для довгого користування.)

- формат: 70×90/16;

- техніка виконання ілюстрацій: невідома.

Кожне оповідання починається з кольорової буквиці, яка винесена вгору і прикрашена різними зооморфними або рослинними елементами.

Загалом художник виконав чудову роботу, видання не перевантажене ілюстративним матеріалом, тому акцент залишається на емоційному стані оповідань.

Рисунок 1.3.1. Ілюстрація Василя Касіяна «Вечірня година» (Київ «ВЕСЕЛКА» 1991 рік)

Рисунок 1.3.2. Ілюстрація Василя Касіяна «Вечірня година» (Київ «ВЕСЕЛКА» 1991 рік)

Далі розглянемо збірку «Кленові листки» (Київ, видавництво «Дніпро» 1978 рік) у виконанні Георгія Якутовича (1930-2000 рр.) – провідного українського ілюстратора, книжкового графіка.

Видання :

- призначене для старшого шкільного віку та дорослої вікової категорії;
- містить 216 сторінок, має тверду палітурку. Призначене для тривалого користування. На палітурці застосоване тиснення фольгою для елемента ілюстрації;
- формат: 60×90/16;
- техніка виконання ілюстрацій: офорт.

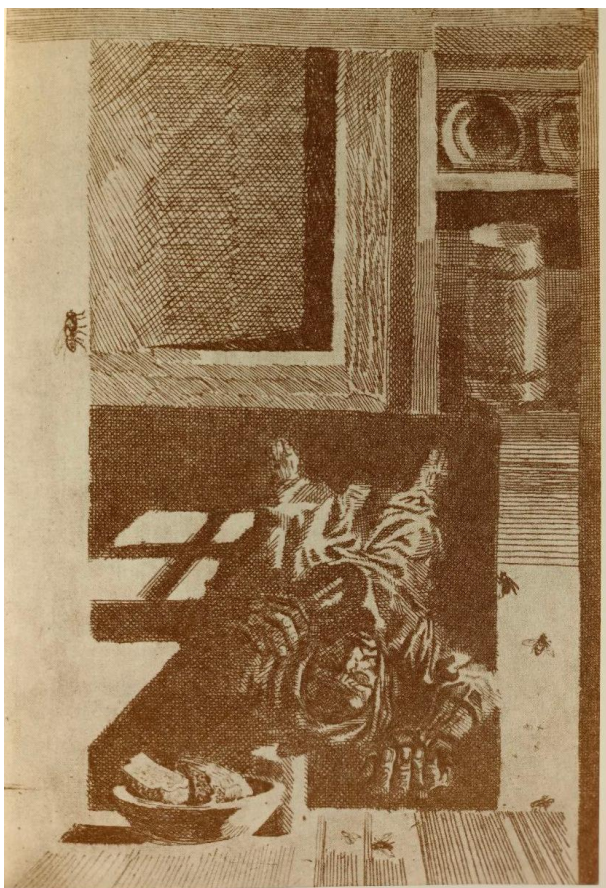
Книга містить безліч ілюстрацій: сторінкових, розворотних та окремі вставки.

Це видання є неймовірним зразком української книжкової графіки.

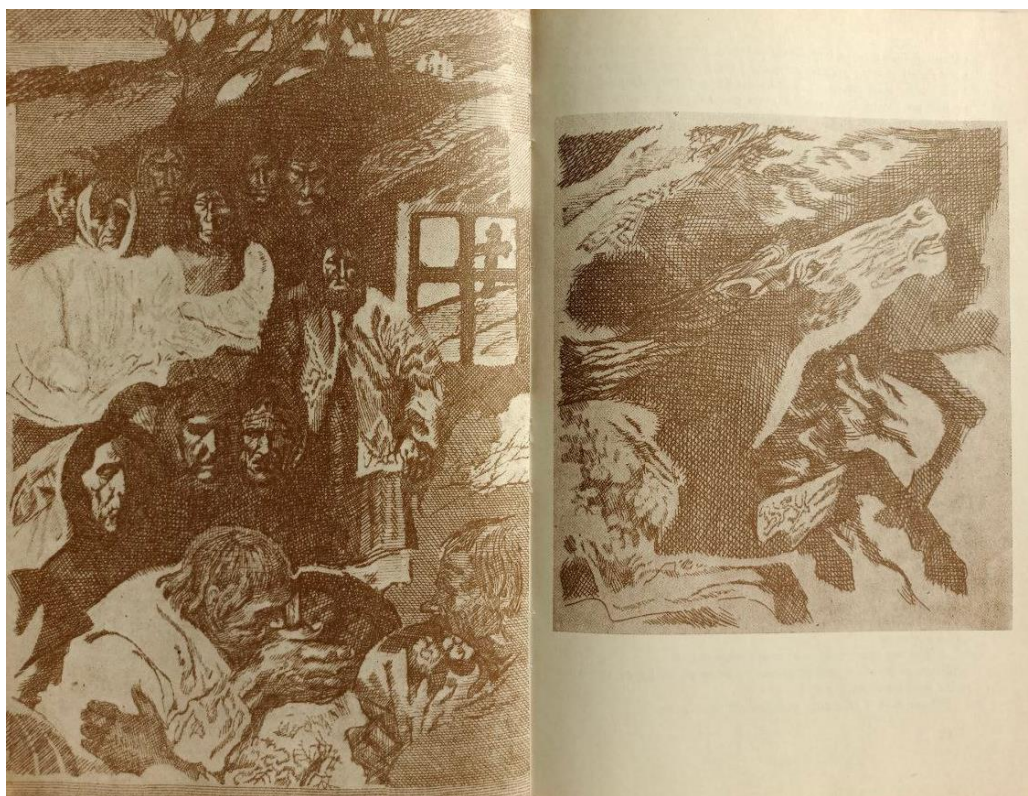
Ілюстрації чуттєві, передають трагічний емоційний стан оповідань та занурюють читача в атмосферу збірки. Очевидно створення ілюстрацій у такій техніці та у такому об'ємі вимагають багато часу та високої майстерності. Тому це видання є одним із шедеврів не тільки особистого творчого доробку Георгія Якутовича, а й загальної мистецької спадщини української книжкової графіки.

Рисунок 1.3.3. «Кленові листки» (Київ, видавництво «Дніпро» 1978 рік) у виконанні Георгія Якутовича

Рисунок 1.3.4. «Сама-саміська», « (Київ, видавництво «Дніпро» 1978 рік) у виконанні Георгія Якутовича

Рисунок 1.3.5. «Камінний хрест», « (Київ, видавництво «Дніпро» 1978 рік)

Ще один приклад видання творів письменника – «ВАСИЛЬ СТЕФАНИК. КАТРУСЯ. МАРКО. ЧЕРЕМШИНА. КАРБИ. Вибрані твори» (Київ, «ВЕСЕЛКА», 1981 рік). Проілюстрував збірник художник Михайло Попович.

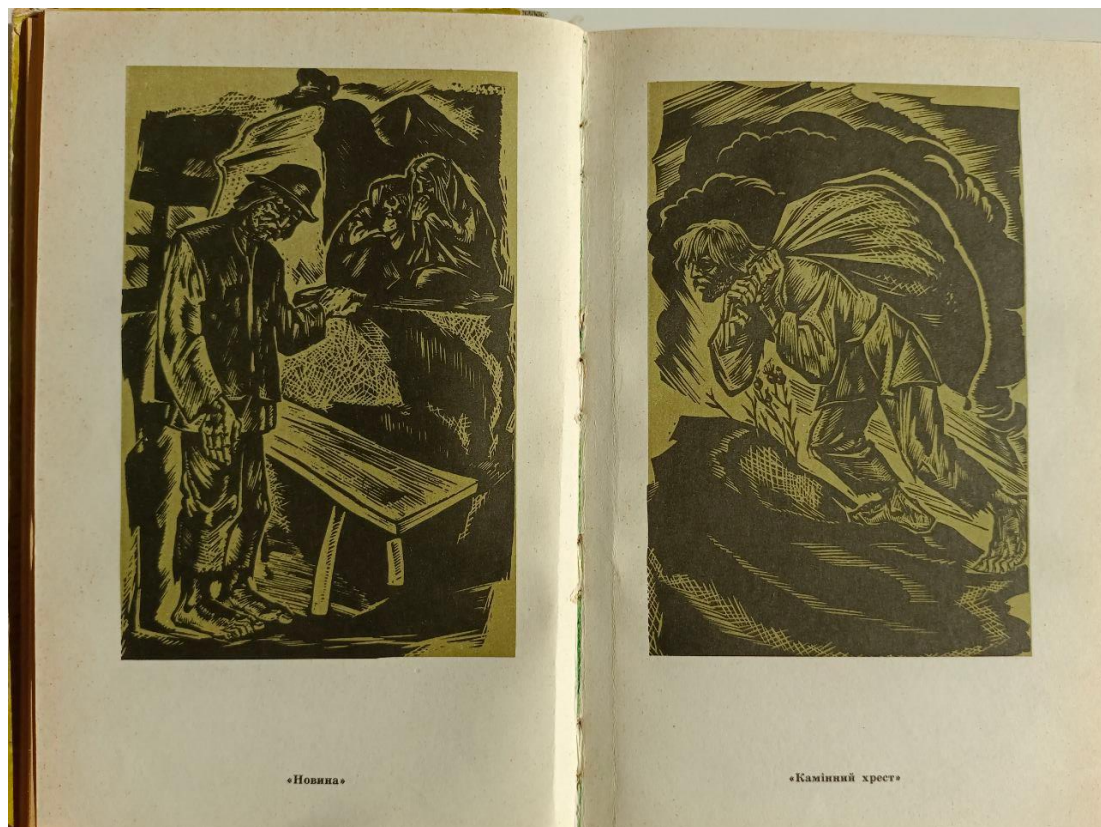
Видання:

- призначене для середнього шкільного віку;
- містить 335 сторінок, має тверду складену палітурку, тканинний корінець, який підвищує міцність книги. Призначене для тривалого користування;
- формат: 84×108/32;
- техніка виконання ілюстрацій: ліногравюра.

На жаль інформація про художника відсутня, проте рівень виконання ліногравюр свідчить про високу майстерність митця та прекрасне володіння цією технікою.

Рисунок 1.3.6. «ВАСИЛЬ СТЕФАНИК. КАТРУСЯ. МАРКО. ЧЕРЕМШИНА. КАРБИ. Вибрані твори» (Київ, «ВЕСЕЛКА», 1981 рік). Михайло Попович

Рисунок 1.3.7. «ВАСИЛЬ СТЕФАНИК. КАТРУСЯ. МАРКО. ЧЕРЕМШИНА. КАРБИ. Вибрані твори» (Київ, «ВЕСЕЛКА», 1981 рік). Михайло Попович

Висновки до розділу 1

Під час виконання розділу 1 був проведений аналіз особливостей оформлення книжкової ілюстрації, її загальне значення у графічному мистецтві. Проаналізована важливість матеріальної книги як явища, а також важливість форми подання видання на прикладах декількох видань. Також був простежений вплив на змістову та візуальну суть книжкової ілюстрації, історичного часу та подій, під час якого створювалася книга.

Був виконаний художньо-технічний аналіз оформлення попередніх видань Василя Стефаника. За результатами ретельно досліджено виконання ілюстративного матеріалу та виявлено спільні ознаки в ілюструванні збірок Стефаника різних років. Насамперед простежується спільна риса в ілюструванні збірок письменника: це чорно-білі кольори, драматична композиція та стиль

подання, що зумовлено безпосередньо змістом оповідань Василя Стефаника. Зазначені вище художники ілюстратори вміло демонструють тонке відчуття стану героїв .

Також у розділі було розглянуто загальні тенденції українського книжкового мистецтва . На прикладі представників цього історичного періоду було розібрано їхню мистецьку спадщину, умови створювання народної книжкової графіки та фактори впливів історичного часу та мистецьких течій.

РОЗДІЛ 2

ПРОЕКТУВАННЯ ТА ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ НОВЕЛИ В. СТЕФАНІКА «МАРІЯ»

2.1. Художня концепція

Новела «Марія» – це історичний твір, який описує долю української жінки та її синів під час Першої світової війни. Головною метою художнього концепту було передати експресіоністичний стан, який майстерно описав Василь Стефаник у творі. Для того щоб зобразити емоційне напруження і трагічність історичного періоду, було вирішено обрати для ілюстрування чорно-білі кольори.

(Першочергово концепт був задуманий у кольоровій версії, проте згодом було прийняте рішення у зміні палітри видання, на користь більш доречного виконання ілюстративного матеріалу.)

За часів радянського союзу ця новела часто була виключена зі збірок, у зв'язку з цим зазначений твір не був проілюстрований. (За результатами досліджень попередніх видань у розділі 1.3.)

Новела присвячена світлій пам'яті Івана Франка, тому було вирішено зобразити на обкладинці назву вірша поета «*vivere memento*», яка в перекладі з латинської означає «пам'ятай, що живеш». Також існує інший латинський вислів «*memento mori*» – «пам'ятай про смерть». Ці дві фрази закликають людину цінувати свій час та розуміти, що саме пам'ять про неї живе в корисних чи некорисних справах.

У творі можна помітити сюжетні переплетіння з біблійними сюжетом та мотивами. Головна героїня твору (яку звати Марія) схожа на Діву Марію, тому було прийнято рішення продемонструвати це в ілюстраціях, щоб підкреслити схожість з біблійними мотивами.

Видання містить як сторінкові, так і розворотні ілюстрації.

2.2. Формат видання та його призначення

Для дипломної бакалаврської роботи було вибрано видання, яке призначене для дітей старшого шкільного віку і дорослої вікової категорії. Орієнтоване на зрілу читацьку аудиторію, яка здатна свідомо сприйняти та проаналізувати ілюстративний матеріал та безпосередньо змістову частину.

Призначення полягає у візуальному демонструванні та художній інтерпретації теми війни, одночасно привертаючи увагу читача до історії України.

Видання формату – 60×84/16, у міліметрах – 175×145 мм. Кількість сторінок – 40, розворотів – 20, тому відповідно видання матиме м'яку обкладинку. Таке видання є простішим у виробництві та матиме відповідну конструкцію, яка передбачена для такого формату.

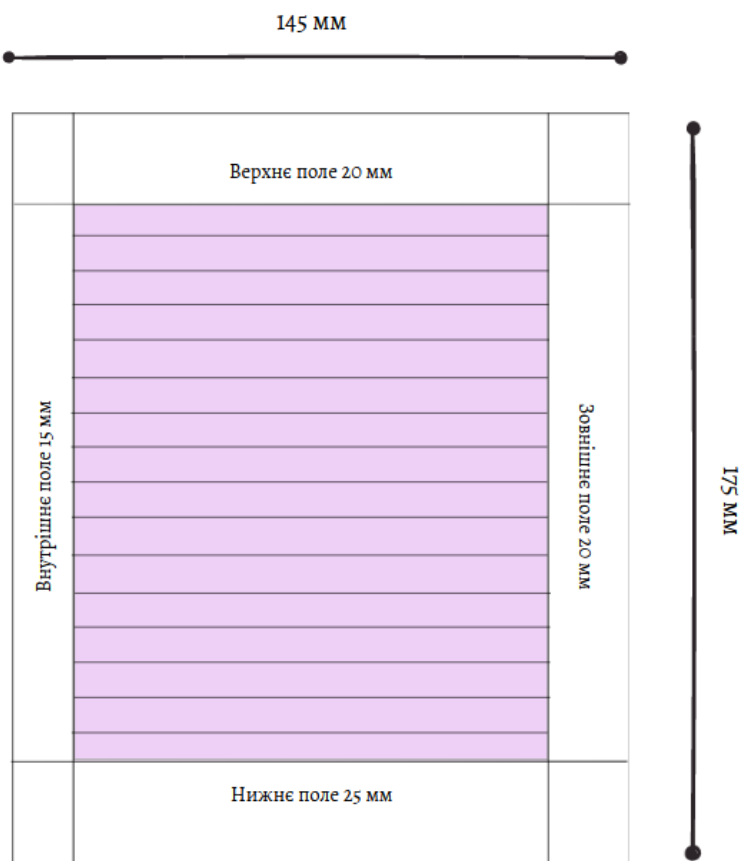
Зазначене видання має високий показник ілюстративності, оскільки вибраний твір є новелою і оригінально без ілюстративного матеріалу містить невеликий обсяг текстової частини. Було вирішено сфокусувати розробку дипломного проекту саме на одному творі, підкресливши при цьому візуальний ряд.

2.3. Структура та верстка видання

Верстка видання здійснювалася у програмі Adobe Indesign, макет має такі параметри:

- поля зверху – 20 мм;
- поля знизу – 25 мм;
- поля всередині – 15 мм;
- поля ззовні – 20 мм.

На схемі 2.3.1, яка зображена нижче, представлена схема розмітки полів до видання.

Рисунок .2.3.1. Схема розмітки полів до видання

Як вказано вище, видання матиме м'яку папітурку № 3 з щільністю паперу 300 г/м², внутрішній текстовий блок – 180 г/м².

Було прийнято рішення для захисту видання від забруднень та механічних ушкоджень застосувати саме спеціальну захисну матову плівку.

Матова плівка приглушує кольори, не відображає відблиски від сонця чи лампи, водночас має стриманий та суворий ефект подання. Глянцева обкладинка теж має свої переваги: кольори виглядають яскравими, контрастними. Проте, якщо порівняти ці два види покриття, після тривалого користування можна помітити певні видозміни: глянцева обкладинка з часом втратить блиск та покриється дрібними тріщинами, а матова плівка буде довго зберігати свій першочерговий вигляд.

У зв'язку з цим, проаналізувавши переваги обох видів обкладинок, а також мету візуальної демонстрації обраного видання та врахування його кольорів, було

визначено застосувати саме матову плівку.

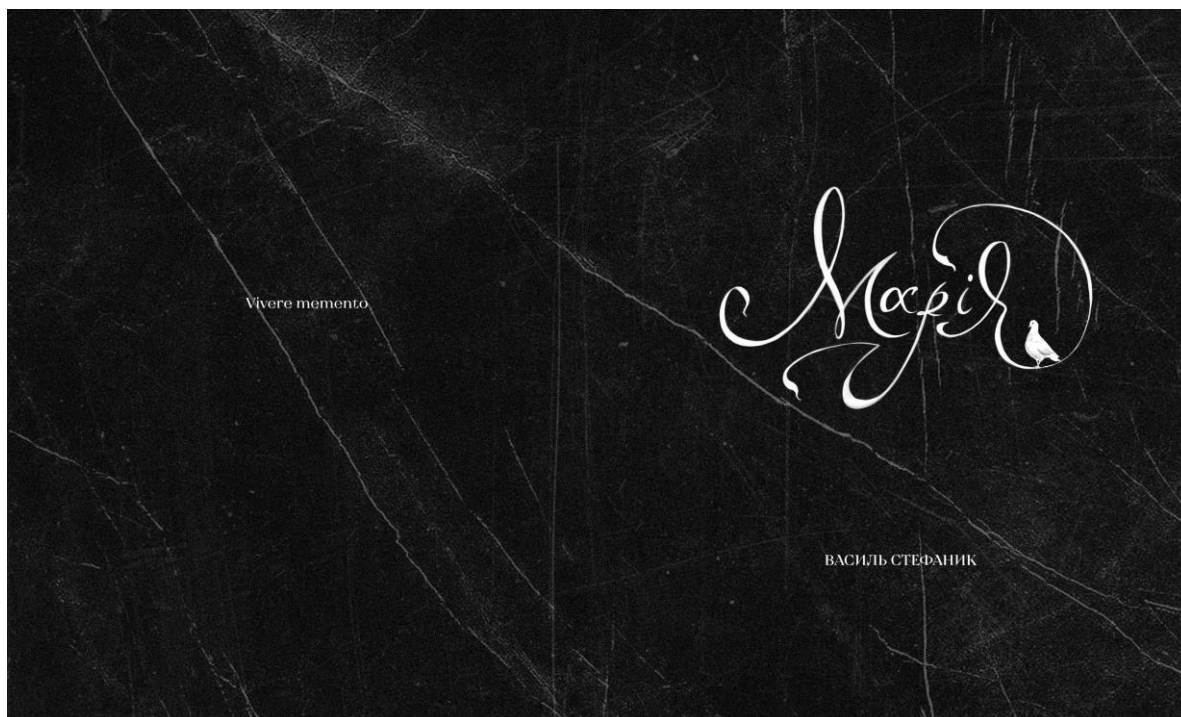

Рисунок .2.3.2. Обкладинка видання

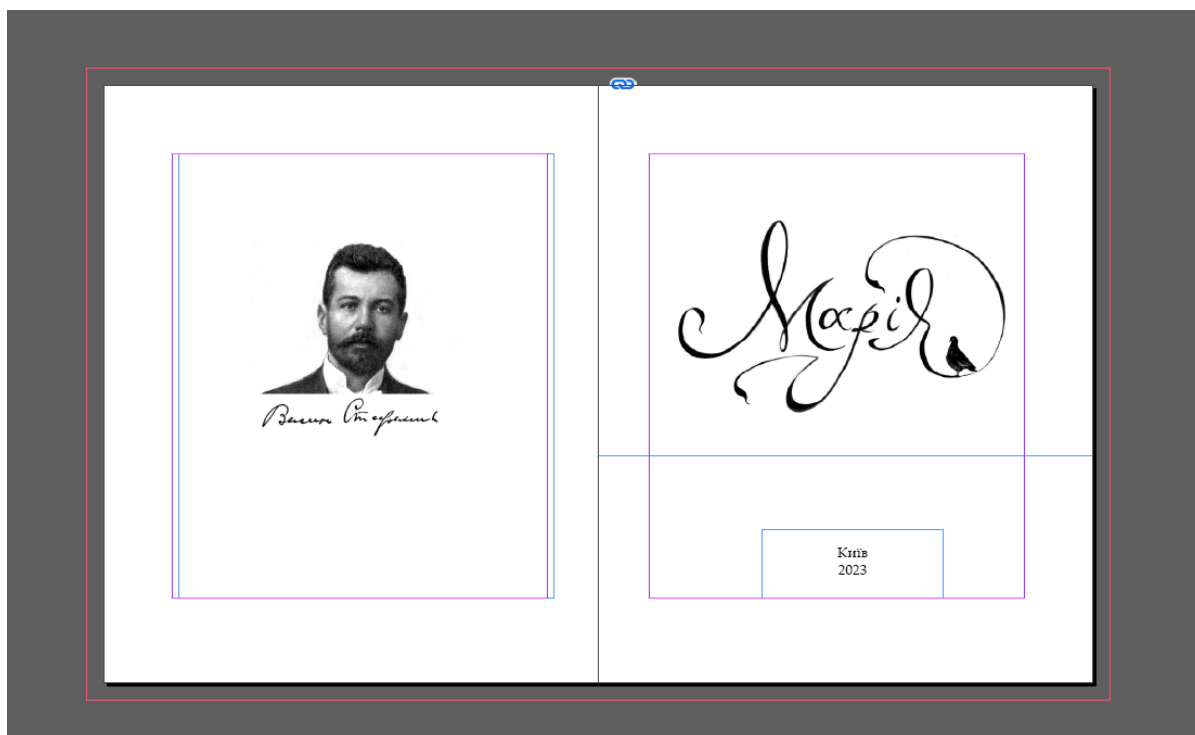

Рисунок .2.3.3. Авантитул видання

Шрифтова частина видання складається з основного тексту верстання твору, шрифтового оформлення назви обкладинки, внутрішніх рукописних елементів та оригінальних підписів Василя Стефаника та Івана Франка (оскільки новела «Марія» була присвячена світлій пам'яті І. Франка, який помер 28 травня 1916 року у період написання цього твору).

Для вступу був обраний уривок з вірша І. Франка «Каменярі». Сам Франко говорив: « Історія нашого українського національного руху... пригадує нам образ того заклепаного народу, змушеного пробивати велику, віковичну скалу, яка ділить його від свободних, повноправних, цивілізованих націй, а при тім позбавленого найважливішого знаряддя для сеї праці – заліза, себто національної свідомості, почуття солідарності і невідлучного від неї почуття сили і віри в остаточний успіх.»

Ця фраза доречно доповнює зміст твору «Марія» Василя Стефаника і вводить читача в певний емоційний стан.

*У кожного в руках Іванки, залізну ланку.
 І мав нам, якійсь доріч, мов тім, чинить:
 «Лупайте сю скалу! Нехай ні жар ні халод
 не ститить вас! Жності і брід і сначу і волод,
 «бо вам судилося, скалу сесю пробити!»*

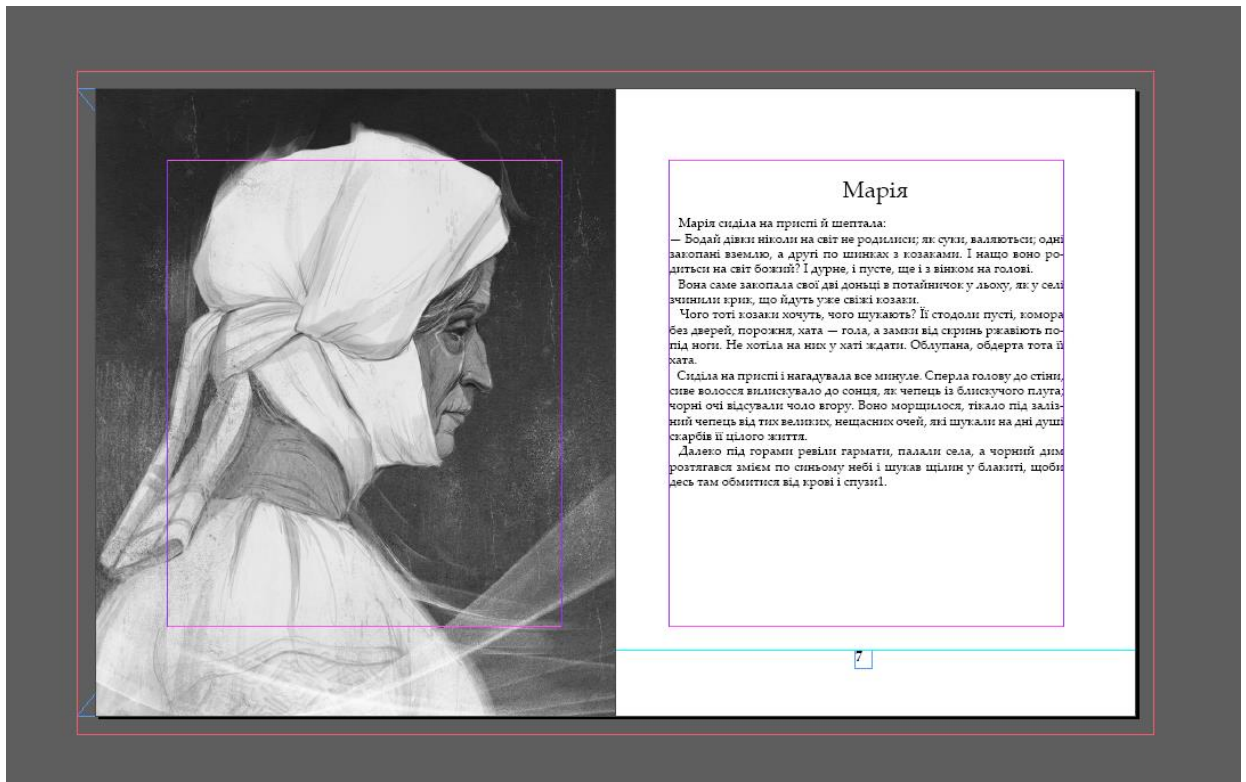
Іван Франко

Рисунок .2.3.4. Ілюстрація до новели

Обкладинка як авторське рішення була оформлена у стилі “українського скоропису або козацького скоропису”. Це кириличний шрифт, який здобув значного поширення в документах військових і ратушних канцелярій Війська Запорозького в кінці XVI – на початку XVIII століть.

Каліграфічну композицію обкладинки доповнює зображення білого голуба. Це символ водночас означає надію та сподівання на справедливість, а також і саму головну героїню твору «Марію».

Для основного тексту видання було вибрано гарнітуру Palatino Linotype, кегль – 10, цей розмір шрифту підходить для дорослої вікової категорії і є комфортним для читання.

Рисунок .2.3.5. Ілюстрація до новели

2.4. Опис та характеристика ілюстративного матеріалу

Ілюстративний матеріал проекту був створений за допомогою графічного редактора Adobe Photoshop. Майже кожен розворот видання містить ілюстративну частину.

Новела Василя Стефаника «Марія» має сюжетні переплетіння з біблійними сюжетом та мотивами. Головна героїня твору (яку звати Марія) схожа на Діву Марію, тому було прийняте рішення продемонструвати це в ілюстрації, щоб

підкреслити переплетіння з біблійними мотивами. Були використані Ікони Матері Божої Неустанної Помочі.

Василь Стефаник майстер експресіоністичної новели, тож ілюстрації створювалися з орієнтацією на підкреслення емоційності твору.

Рисунок .2.4.1. Our Lady of Perpetual Help

Марія так само, як і Божа Матір, шляхетно героїчно витримує всі виклики тяжкої долі. Вона розуміє неминучість майбутнього своїх дітей. Тому в ілюстраціях метою було продемонструвати весь біль особистої трагедії української матері, яка відпускає своїх дітей захищати майбутнє існування України.

Трагічність твору закладена у наступній цитаті, яка теж була вибрана для каліграфічної композиції. Створювалася ця сторінкова ілюстрація за допомогою звичайного графітного олівця, далі зображення композиції було оброблено в програмі Adobe Photoshop.

Рисунок .2.4.2. Ілюстрація до новели

Діти мої, сани мої,
 де ваші кістки білі?
 А пиду позбираю
 і принесу на литах
 додолу!

Рисунок .2.4.3. Ілюстрація до новели

Рисунок .2.4.4. Ілюстрація до новели

Рисунок .2.3.3. Ілюстрація до новели

Наступна ілюстрація показує внутрішній психологічно-емоційний розрив між Марією та її синами, вони зображені на двох окремих частинах розірваного аркуша. Жінка готова покінчити життя самогубством, аби не відпускати синів, між ними утворюється емоційна прірва. Проте вона усвідомлює істинну суть та мету їхнього вчинку, важливість зробити правильний вибір.

Для цієї розворотної ілюстрації було використане реальне фото розірваного аркуша і оброблене в графічному редакторі.

У кінці видання сюжет ілюстрації знову переповнений символізмом. Скриня означає життя Марії – все хороше і погане, що в ньому було. Поламане дерево – це символ розбитої долі через війну, воно уособлює розпач і біль Марії як матері.

Контури ледь помітних голубів – це вся її родина, яка колись мала щасливе та безтурботне життя.

Василь Стефаник зображує у творі три часових виміри. Це дозволяє зрозуміти читачу жорстоке та різке зіставлення мирного та воєнного життя.

Задача була передати цю «нервову» емоційність за допомогою художніх образів.

Висновки до розділу 2

У цьому розділі був описаний детальний процес створення ілюстрацій. Зокрема взаємозв'язок змістової частини та ілюстративної. Були розписані художня концепція проекту, його структура, формат та процес верстки.

Письменник порушує безліч різноманітних питань як особистих, так і суспільних. Його експресіоністична манера викладу та стилю тексту дає змогу створити та переосмислити художнику-ілюстратору зміст, здійснити власні пошуки сенсу.

Новела переповнена сенсами, які власне заклав Василь Стефаник, тому

задача була коректно та цілісно відтворити задуми письменника, його ідеї та гармонійно поєднати заодно і особисту художню інтерпретацію.

Влучний взаємозв'язок між твором, композицією видання, художніми матеріалами, текстурами, художніми образами, каліграфією та шрифтами дозволяє створити певний емоційний стан відповідно до вибраного твору.

Тож на цьому етапі відбулася ретельна підготовка до наступного етапу виконання дипломного проекту, а саме розробки технологічних процесів.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА ТЕХНОЛОГІЙ ВИГОТОВЛЕННЯ ВИДАННЯ

3.1. Аналіз вихідних даних для проектування

Для дипломної бакалаврської роботи було вибрано видання новели Василя Стефаника «Марія» . Формат книги 60×84/16, у міліметрах 175×145 мм.

Таблиця 3.1.1. Технічна характеристика видання

Технічна характеристика видання новели «Марія»

№ з/п	Найменування показника	Оригінал
1.	Формат і доля аркушу, см	60×84/16
2.	Формат видання до обрізу, мм	185×150
3.	Формат видання після обрізу, мм	175×145
4.	Тираж видання, прим.	1000
5.	Обсяг видання: <ul style="list-style-type: none"> • у сторінках • у фіз. друкарських аркушах • в умовних друкованих аркушах • в обліково-видавничих аркушах 	<ul style="list-style-type: none"> • 40 • 2,5 • 2,32 • 3,27
6.	Кількість колонок	1
7.	Наявність та розміщення: <ul style="list-style-type: none"> • колонцифр • колонтитулів 	<ul style="list-style-type: none"> • нижнє поле, кутове • відсутні
8.	Текст, кегль шрифту, гарнітура: <ul style="list-style-type: none"> • основний 	<ul style="list-style-type: none"> • 10 pt

	<ul style="list-style-type: none"> • додатковий • колонцифри • вихідні дані 	<ul style="list-style-type: none"> • 18 pt • 11 pt • 9 pt
9.	<p>Титульні елементи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • характер оформлення • кількість фарб • характер ілюстрацій • гарнітура і кегель, pt 	<ul style="list-style-type: none"> • Декоративно-шрифтовий • 2 • Растрова • рукописний
10.	<p>Ілюстрації:</p> <ul style="list-style-type: none"> • кількість фарб • характер ілюстрацій • техніка виконання • розташування у виданні • ілюстративність видання 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 • растрові • графічний редактор Adobe Photoshop • Сторінкові, розворотні, титульні • 80%
11.	<p>Обкладинка:</p> <ul style="list-style-type: none"> • тип • покривний матеріал • кількість фарб • характер оформлення • характер ілюстрацій 	<ul style="list-style-type: none"> • №3 • припресовка матової плівки, офсетний, 300 г/м² • 2 • ілюстративно-текстовий • растрові

12.	Блок: <ul style="list-style-type: none"> • форма корінця • матеріал • вид скріплення блоку • матеріал скріплення 	<ul style="list-style-type: none"> • прямий • офсетний папір, матовий • швейне • клей, нитки
13.	Метод друку	Офсетний

Таблиця 3.1.2 Класифікація видання за ДСТУ 3017:2015

Ознака:	Визначення:
За матеріальною конструкцією	Книжкове
За знаковою природою	Ілюстративно-текстове
За періодичністю	Неперіодичне
За цільовим призначенням	Літературно-художнє
За аналітико-синтетичним переробленням інформації	Інформаційне
За повторністю випуску	Перевидання
За обсягом	Брошура
За віковою категорією	Від 14-101pp. Для дітей старшого шкільного віку та дорослих читачів
За терміном використання	Довгострокове
За форматом	Стандартний

3.2. Розробка конструкції видання

Видання містить 40 сторінок. Схема друку стандартна 4+4, оскільки доля аркушу видання 16. Видання має м'яку обкладинку з окантовкою (тип №3), тому форзаци відсутні. Щільність обкладинки становить 300 г/м², щільність паперу внутрішнього блоку становить 180г/м². Зошити зафіксовуються завдяки зшиванню ниткою.

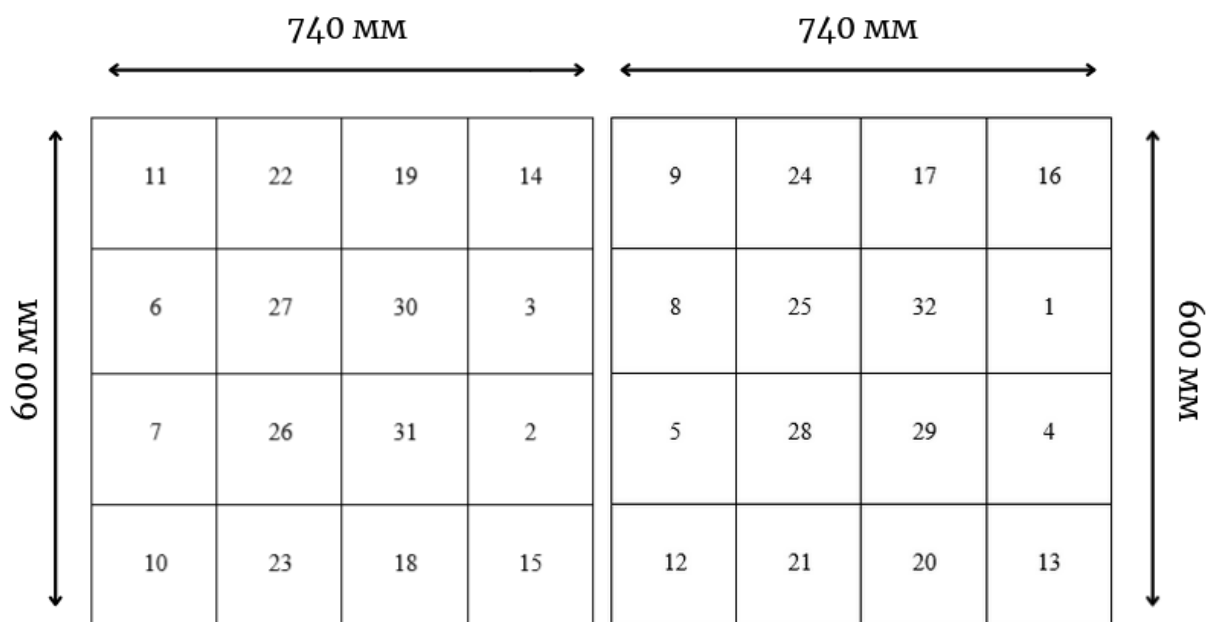

Рис. 3.2.1. Конструкція видання

3.3. Проектування комплексного технологічного процесу

Обсяг тиражу для видання складає 1000 примірників, тому було вибрано офсетний друк, який є найдоцільнішим для такої кількості примірників.

Вікова категорія видання була визначена для дітей старшого шкільного віку та дорослих читачів. Покриття обкладинки – це припресована матова полімерна плівка, яка дозволяє зберігати продукцію на тривалий період та захищати від забруднень, механічних пошкоджень.

Ілюстративний матеріал створювався в графічному редакторі Adobe Photoshop. Для якісного відтворення ілюстрацій зі збереженням усіх текстур було визначено найдоцільніший спосіб друку офсетний з щільністю паперу 180 г/м².

Макетування видання здійснювалося в програмі для верстки Adobe

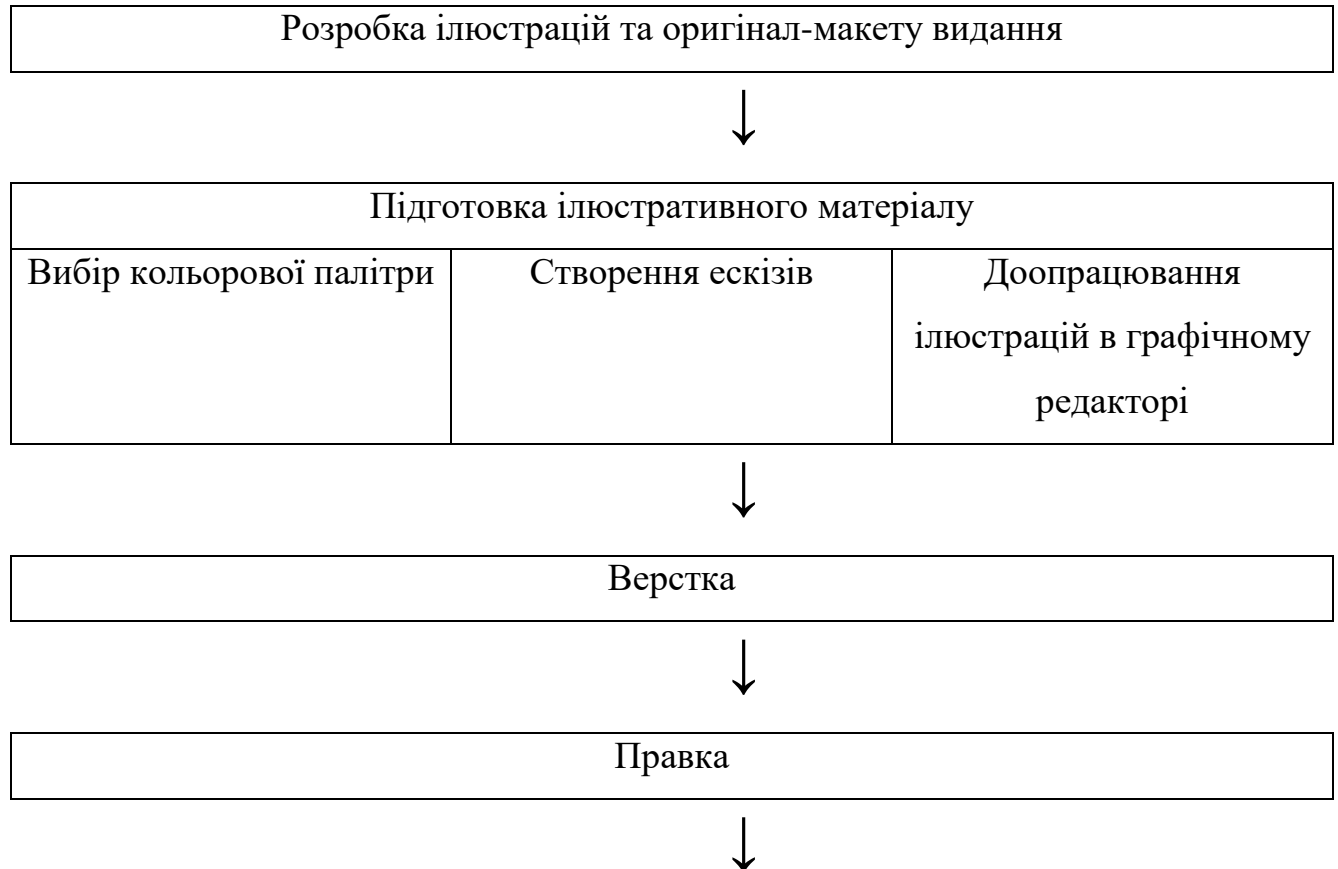
InDesign. Була опрацьована та відредагована текстова частина (коригування колонцифр, полів, вихідних даних), яка разом з ілюстративним матеріалом була внесена в програму. Далі відбувся процес пробного друку та внесення корективів до макету. Після цього почався процес фінального друку макету: друк обкладинки, основного блоку, фальцювання, зшивання зошитів, склеювання, обрізка, припресовка матової плівки для обкладинки.

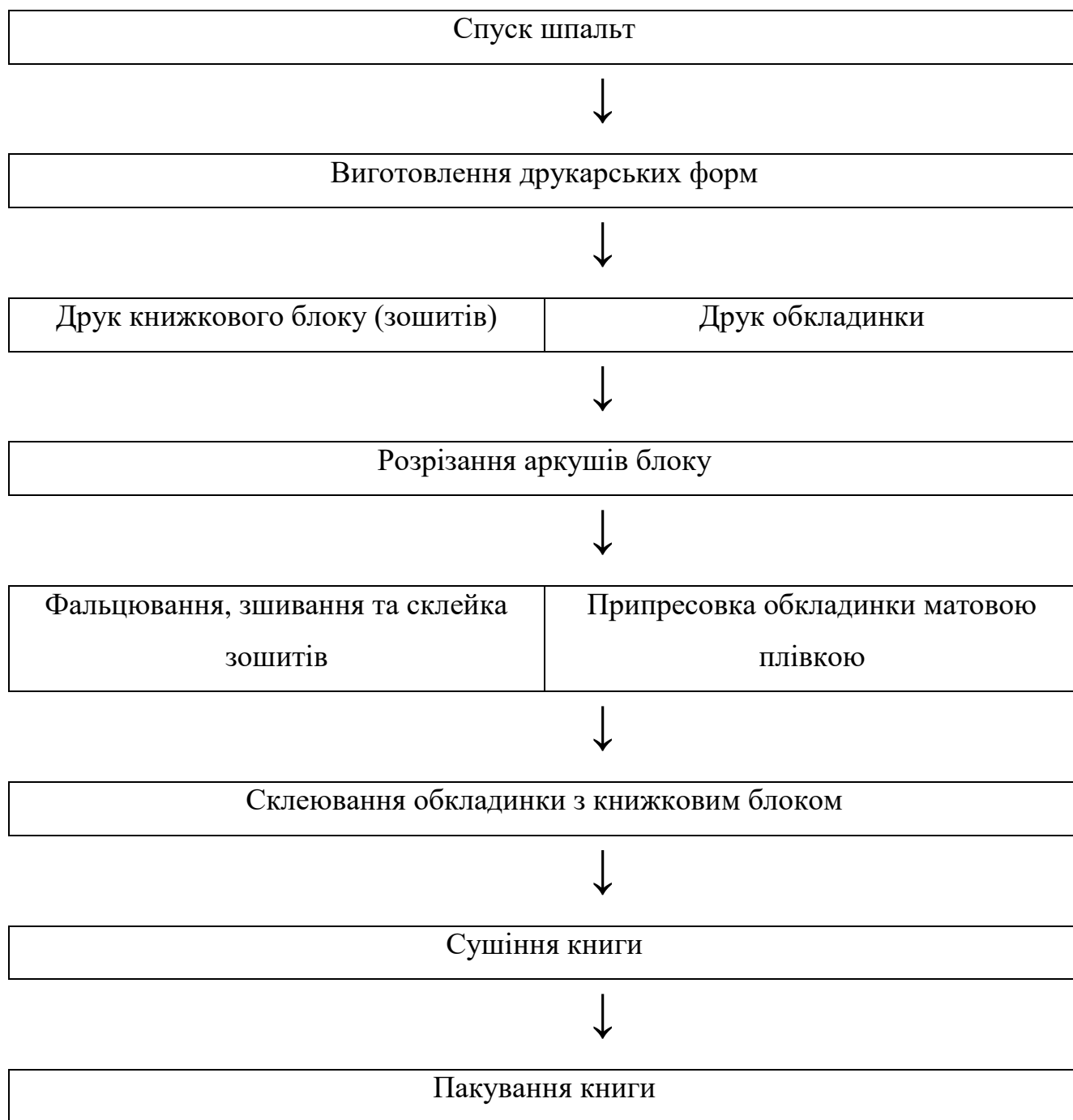
3.4. Розробка блок-схеми технологічного процесу

Перед початком створення макету видання та для зручного подальшого виконання проекту була розроблена блок-схема технологічного процесу.

Таблиця демонструє ґрунтовний стадійний процес розробки оригінал-макету, включаючи додрукарський та друкарський етапи.

Таблиця 3.4.1. Блок-схема технологічного процесу виготовлення видання

3.5. Маршрутно-технологічна карта

Таблиця 3.5.1. Маршрутно-технологічна карта процесу підготовки видання

№ з/п	Назва технологічної операції	Застосоване устаткування, програмне	Витратні матеріали	Технологічні режими	Методи і засоби контролю

		забезпечення			
1.	Створення та обробка графічного матеріалу	Ноутбук HP ENVY x360 Convert (6W1R5UA), Миша Logitech M240 Graphite (910-007119), Монітор-планшет XP-Pen Artist 12 Pro	ОС Windows 11 Version 22H2, Adobe Photoshop 2022	Цифрові файли .jpeg, .psd	Візуальний контроль
2.	Створення оригінал-макету	Ноутбук HP ENVY x360 Convert (6W1R5UA), Миша Logitech M240 Graphite (910-007119), Монітор-планшет XP-Pen Artist 12 Pro	ОС Windows 11 Version 22H2, Adobe Photoshop 2022, Adobe InDesign 2020	Цифрові файли .jpeg, .psd, .pdf, .indd	Візуальний контроль
3.	Текстовий набір	Ноутбук HP ENVY x360 Convert (6W1R5UA), Миша Logitech M240	ОС Windows 11 Version 22H2,	Цифрові файли .indd	Модуль перевірки орфографії

		Graphite (910-007119)	Adobe InDesign 2020		
4.	Кольоропроба	Цифровий принтер EPSON L3251 (C11CJ67413)	-	-	Візуальний контроль
5.	Електронний спуск шпальт видання	Ноутбук HP ENVY x360 Convert (6W1R5UA), Миша Logitech M240 Graphite (910-007119)	ОС Windows 11 Version 22H2, Adobe InDesign 2020	Цифрові файли .indd	Візуальний контроль за допомогою програмного забезпечення
6.	Друк пробних варіантів	Денситометр Heiland Densitometer TRDZ 1, Спектрофотометр Multi-Angle Color MA68II	Температура приміщення 20 – 25°C, відносна вологість 50 – 70 %, освітленість – 300 лк,	Офсетний папір, фарби	Денситометр Heiland Densitometer TRDZ 1, Спектрофотометр Multi-Angle Color MA68II

			вентиляція		
7.	Друк усіх складових видання	Машина для офсетного друку Heidelberg Druckmaschine n Printmaster 52 2P+ , Денситометр Heiland Densitometer TRDZ 1, Спектрофотометр Multi-Angle Color MA68II	-	Офсетний папір, фарби	Денситометр Heiland Densitometer TRDZ 1, Спектрофотометр Multi-Angle Color MA68II
8.	Фальцювання основного блоку	Фальцювальна машина MB prestigeFOLD NET 38/52/66	-	Задруковані аркуші	Візуальний контроль
9.	Розрізання аркушів	Різальна машина POLY-CLIP SCD 7095	-	Задруковані аркуші	Візуальний контроль
10.	Укомплектування всіх складових видання	Sprinter e/e XL Листопідбірна машина	-	-	Візуальний контроль
11.	Зшивання книжкового	Ниткошвейна машина	-	Нитки для прошивки	Візуальний контроль

	блоку	Shanghai Electric SXZ400		книжкового блоку	виготовленої продукції
12.	Виготовлення м'якої обкладинки та припресовка матової плівки	Машина для офсетного друку Heidelberger Druckmaschine n Printmaster 52 2P+ ,	-	Клей	Візуальний контроль виготовленої продукції
13.	Склеювання палітурки з зошитами	Автоматична 2-роликівна склеювальна машина FIN- ITALIA SC2R- 1500	Температ ура приміщен ня 20 – 25°C, відносна вологість 50 – 70 %, освітлені сть – 300 лк, вентиляці я	Папір для м'якої обкладинки , офсетний папір, клей	Візуальний контроль виготовленої продукції
14.	Пакування книги	Ручна операція	-	Матеріал для пакування	Контроль якості видання

Висновки до розділу 3

У розділі 3 було продемонстровано перелік таблиць, які описували розробку технологій видання, а саме:

- технічна характеристика видання;
- класифікація видання за ДСТУ;
- конструкція видання;
- блок-схема технологічного процесу виготовлення видання;
- маршрутно-технологічна карта.

Зокрема наведений перелік приладів, машин та програм, що були використані для проектування та створення видання (друкарський та додрукарський процеси). Також були здійснені обчислення обсягу видання в умовних, облікових та фізичних друкованих аркушах.

Крім того, було описано проектування комплексного технологічного процесу.

У процесі виконання цього розділу до таблиць були введені всі дані, що стосувалися технологічного процесу конструювання видання.

ВИСНОВКИ

Під час виконання дипломного проекту було опрацьовано багато задач. Зокрема, аналіз оформлення книжкової графіки дозволив прослідкувати мету ілюстрації як частину графічного мистецтва та інструмент культурно-соціальних процесів. Також був розглянутий розвиток української книжкової графіки та вплив історичних подій та явищ на формування українських митців на початку минулого століття. Розглянуті приклади конкретних художників-графіків дали змогу безпосередньо простежити вплив тенденцій епохи в культурному плані на результати творчого доробку.

Був детально описаний концепт ілюстративного матеріалу, а також розібрані методи створення ілюстрації. Окрім того, було описано значення символіки образів у творі.

Технологічна частина дипломного проекту полягала у підготовці конструкції видання та розборі за класифікацією ДСТУ.

За результатами проведеної роботи, досліджень, аналізу опрацьованого матеріалу був розроблений та створений макет видання з власним ілюстративним наповненням.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бразелл Д., Девіс Д. Як зрозуміти ілюстрацію/Дерек Бразелл, Джо Девіс; пер. з англ. Київ : ArtHuss, 2019. 176 с. (Серія «Креативна кар'єра»)
https://www.arthuss.com.ua/pdf/Under-Part-1_compressed.pdf
2. Жук Михайло Іванович/Т. В. Басанець//Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] /Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К.: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-18290>
3. «Тіні Олени Кульчицької», Бібліотека українського мистецтва, текст: Катерина Лебедева. <https://uartlib.org/exclusive/tini-oleni-kulchitskoyi/>
4. «Українська графіка першої третини ХХ ст.», Ольга Лагутенко.
5. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво України кінця ХІХ – початку ХХ ст. *Сучасне мистецтво*. 2005. – №1. – С. 52-62.
6. Пірко М.І. Українська книговидавнича справа в Галичині (1919-1939рр.): історичні умови, проблематика, внесок у національний рух: дис. д-ра філос. наук: 032 Історія та археологія/Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2021. – 215 с.
7. Семчишин М. Тисяча років української культури: Історичний огляд культурного процесу/М. Семчишин – К., 1993.
8. Соколюк Л. Проблема національного стилю в українському мистецтві першої третини ХХ століття. *Мистецтвознавство України. Збірник наукових праць*. 2003. – Вип.3. – С.25-31.
9. Голобородько Я. Мистецький симфонізм Михайла Жука//Дивослово. 2002. –№ 7.
- 10.Бушак С. Утверджуючи свої етнокорені: Виповнилося 120 років від дня народж. М. Жука // ОМ. 2004. – № 2.
- 11.«Літеропад: навіщо дизайнери збирали зразки української кирилиці», Олена Козар, 2021. <https://rentafont.com.ua/blog/literopad-krasa-ukrayinskoyi-kyrylytsi>

- 12.«Українська книжкова графіка першої третини ХХ століття як об'єкт історико-мистецтвознавчих досліджень», УДК: 74+76/766, Вероніка Зайцева, 223ВІСНИК Львівської національної академії мистецтв. Вип. 36.
13. ДСТУ 7157:2010. Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості. Чинний від 1991–01–01. Київ: Держспоживстандарт України, 2010. – 18 с.
- 14.Мартинюк В. Т. Основи додрукарської підготовки образотворчої інформації: підруч.: у 2 кн. Кн. 1: Основи опрацювання образотворчої інформації. – К.: Варта, 2005. – 240 с.
- 15.<https://www.theguardian.com/childrens-bookssite/gallery/2011/mar/31/childrens-books-7-and-under>
16. <https://uartlib.org/dityachi-knigi/vasil-stefanik-vechirnya-godina/>